

Tisdagen den 9 mars

Kl. 16.00

Förhandlingarna leddes av fru andre vice talmannen.

§ 1 Justerades protokollet för den 26 februari.

§ 2 Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till riksdagens kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden den 9–11 mars 1971 för deltagande i sammanträden med Europarådets ständiga utskott och juridiska utskott i Paris.

Stockholm den 8 mars 1971

Astrid Bergegren

Kammaren biföll denna ansökan.

§ 3 Ang. tidpunkten för behandling av frågan om kostnadsfördelningen mellan stat och kommun

Herr finansministern STRÄNG erhöll ordet för att besvara herr Hamrins (fp) den 23 februari framställda interpellation, nr 59, och anförde:

Fru talman! Herr Hamrin har i interpellation frågat mig, om jag vidhåller min uppfattning att frågan om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte kan upptas till behandling förrän länsberedningen utfört sitt uppdrag och om så inte är fallet vad jag avser att taga för initiativ.

Mitt svar på herr Hamrins interpellation är kort och gott att jag inte har ändrat uppfattning i frågan.

Herr HAMRIN (fp):

Fru talman! Även för att komma från herr Sträng är svaret på min interpellation ovanligt kort och kärnfullt. När jag nu tackar finansministern för svaret kan jag, fru talman, inte underlåta att säga att jag själv inte kommer att bli lika koncentrerad.

Om inte teknikens under hade strejkat, skulle jag här på TV-skärmen ha visat en skattetabla, där den kommunala utdebiteringen under de senaste elva åren hade framtonat. Nu får jag nöja mig med att dra ut några siffror från vissa år. Vi börjar med 1960. Då var den kommunala utdebiteringen på primärkommunen 10:85, på församlingen 0:77 och på

Tisdagen den

9 mars 1971

---

*Ang. tidpunkten
för behandling av
frågan om kost-
nadsfördelningen
mellan stat och
kommun*

Tisdagen den
9 mars 1971

*Ang. tidpunkten
för behandling av
frågan om kost-
nadsfördelningen
mellan stat och
kommun*

landstinget 4:38. Det ger i medeltal en summa av 14:63. Vi kan sedan ta mitten på decenniet, år 1965: kommunal utdebitering 12:18, församlingen 0:80 och landstinget 5:95. Den totala kommunala utdebiteringen var i medeltal 17:25. År 1970 var den kommunala utdebiteringen 14:18, församlingen 0:82 och landstinget 8:06, total kommunal utdebitering i medeltal 21:00. Och så kommer vi fram till 1971 med en utdebitering på kommunen av 14:05, församlingen 0:82, landstinget 8:60 samt total kommunal utdebitering på i medeltal 22:54, dvs. en ökning från föregående år på 1:54 - den största ökningen under den tidsperiod som jag nu har nämnt några siffror ifrån.

Detta borde ur många synpunkter sett vara en intressant fråga för finansministern - och jag tolkar inte det korta svaret på det viset att de här problemen inte intresserar finansministern.

Till en början kanske det bör påpekas att den kommunala utdebiteringen i mycket stor utsträckning är ett låglöneproblem. Den statliga skatten utgår ju efter en progressiv skala, vilket inte är fallet med den kommunala skatten.

Nu kan man fråga sig vad en sådan kraftig stegring i kommunalskatten kan bero på. Beror den på slösaktiga kommuner som bygger skrytbyggen eller beror den på andra faktorer? Jag skall inte förneka att det i kommunsammanslagningens tidevarv har förekommit kommunala byggen som kunde ha varit bättre planerade, men här ligger endast en försvinnande liten del av förklaringen till denna skatteutveckling.

Vi har på det kommunala området - jag tänker härvid främst på landstingen, vilkas ekonomi jag för egen del är mest insatt i - utgifter som är direkt pålagda av staten. Vi har ett statsbidrag till dessa utgifter vars storlek bestäms på riksplanet. Vi har vidare tänkbara möjligheter till en finansiering lånevägen som också styrs från riksplanet. Det innebär att den styrning av både den primärkommunala och den landstingskommunala finansieringen som utövas från riksplanet direkt återfaller på kommunernas möjligheter att finansiera sin verksamhet. Det blir alltså skattesatsen som får ta stöten.

Jag kan nämna ytterligare några siffror som belyser kommunernas situation för närvarande. Den kommunala utgiftsstegringen har varit snabbast under 1960-talet, som var den period jag berörde i skattesammanhang. De kommunala utgifterna ökade från 10 miljarder kronor 1962 till 26,5 miljarder kronor 1969 under det att statens utgifter ökade från 19 miljarder kronor 1962 till 38 miljarder kronor 1969. Också den statliga utgiftsökningen är ovanligt kraftig, men den är ändå procentuellt sett ingalunda i nivå med kommunernas.

Vad är det som bär skulden för de ökade utgifterna på det kommunala området? Ja; kommunerna har fått ökade uppgifter. Jag kan som exempel nämna mentalsjukvården, provinsialläkarverksamheten och om sorgsstyrelsens arbetsfält, som tillkommit på sistone, vidare på det primärkommunala området bostadsförsörjningen, skolfrågorna och mycket annat. Jag är inte ute för att kritisera vad som här har beslutats på riksplanet. Jag har själv sedan tidigare ett ansvar för åtskilliga av besluten, och det ansvaret skall jag inte springa ifrån. Men samtidigt som man överför uppgifter från staten till kommunerna bör man se realistiskt

på innebörden härav ur finansiell synpunkt.

Vi har haft överläggningar rörande mentalsjukvården, där bidragen ingalunda har täckt de utgifter som landstingen har fått dras med. Vi har funnit att utgifterna för provinsialläkarverksamheten, vilken överförs från stat till kommun, för mitt eget landsting numera uppgår till ungefär 10 miljoner kronor årligen. Det är en direkt merutgift som pålagts kommunerna.

I den del av statsverkspropositionen som framför allt intresserar mig som ledamot av socialutskottet och som gäller den behövliga upprustningen på det sociala området – som socialministern också förutsätter skall ske – kan man på var och varannan sida läsa att andra huvudmän än staten, dvs. landstingen och primärkommunerna, skall svara för genomförandet. Inte heller jag vill på något sätt hejda denna upprustning, men samtidigt är det väl ganska klart att man behöver se över det sätt varpå upprustningen utgiftsmässigt skall täckas.

Långtidsutredningen är, efter vad jag kan se, ganska optimistisk då det gäller den kommunala expansionen. För perioden 1965–1970 redovisas en ökning på 8,9 procent, och utredningen räknar med att ökningen under tiden 1970–1975 skall stanna vid 3,3 procent. Ingen vore mera tacksam än jag, om långtidsutredningen skulle få rätt, men åtskilligt talar nog för en annan utveckling.

Huvuddelen av kommunernas utgifter faller på den statligt reglerade sektorn, och kommunerna har faktiskt inte möjlighet att ta några större egna initiativ i dagens läge. Det finns helt enkelt inte ekonomiskt utrymme för sådana initiativ, och då kan man kanske med ett visst beklagande konstatera att den kommunala självbestämmanderätten har blivit ganska kringskuren. Det hör alltså ihop med vad jag sade tidigare: statsbidragen har inte följt med i utvecklingen och täcker inte de ökade kommunutgifterna.

Vad har då hänt på det här området? Jag kan inte tolka finansministerns mycket korta svar på annat sätt än att finansministern så många gånger blivit påmind om den här problematiken att det är litet tjatigt att ta upp den igen. Men förspelet är helt enkelt det att 1969 beställde riksdagen en utredning rörande kostnadsfördelningen mellan stat och kommun. Sedan dess har finansministern tillsatt tre utredningar – i kronologisk ordning sjukvårdskostnadsutredningen, som är en departementsutredning, tillsatt i juni 1969, vidare länsberedningen, som tillsattes i mars 1970, och slutligen skatteutjämningsrevisionen, tillsatt i april 1970. Det hade varit naturligt, efter riksdagens uttalande 1969, att man på något sätt i direktiven till dessa utredningar inte bara påpekat att frågan finns och att den är viktig utan också talat om vem som skall utreda den och att den behöver utredas med stor skyndsamhet.

Jag kan förstå finansministern, när han säger i direktiven till länsberedningen att vi väl ändå först får utreda arbetsfördelningen mellan stat och kommun, sedd i litet längre perspektiv. Innan man vet vem som skall utföra det ena och det andra, kan man ju inte på längre sikt klara ut kostnadsfördelningen. Men när sannolikt både finansministern och jag vet att länsberedningen behöver tid på sig för att klara uppgifterna rörande arbetsfördelningen och kommunerna står inför en mycket kritisk

Nr 38

Tisdagen den

9 mars 1971

---

*Ang. tidpunkten
för behandling av
frågan om kost-
nadsfördelningen
mellan stat och
kommun*

Tisdagen den
9 mars 1971

*Ang. tidpunkten
för behandling av
frågan om kost-
nadsfördelningen
mellan stat och
kommun*

situation redan nu i början av 1970-talet, då det gäller finansieringen, kan man inte i det här fallet säga: Låt länsberedningen klara arbetsuppgifternas fördelning fram till slutet på 1970-talet – kanske något tidigare – så får vi sedan ta itu med kostnadsfördelningen. Det är de närmaste fem åren som kommer att bli oerhört kritiska för skatteutvecklingen för både landsting och primärkommuner.

Fru talman! Jag bör också i detta sammanhang påminna finansministern om en uppvaktning från Kommunförbundet som verkställdes i juni 1970. Där tog man upp dessa problem och påpekade allvarligt hur viktigt det var att få en lösning på dem.

Jag skall sluta med att upprepa vad jag redan sagt, nämligen att vi inte kan vänta på länsberedningens betänkande beträffande arbetsfördelningen mellan stat och kommun. Först måste vi få frågan om kostnadsfördelningen mellan stat och kommun ordnad på kortare sikt. Det är *nu* som vi bör ta upp dessa frågor för att finna en vettig lösning.

Herr finansministern STRÄNG:

Fru talman! Jag förstår den pina och plåga och oro som gärna kommer till uttryck i denna och liknande interpellationer. Jag har fört denna debatt åtskilliga gånger med skilda debattmotståndare, och hela den oro som inläggen präglas av när de riktar sig mot finansministern utmynnar i den icke alla gånger klart utsagda men ändå menade logiska slutsatsen att här måste staten ta över en del av de kostnader som kommunerna i dag bär, eftersom – som man säger – kommunfinansieringen sker via den proportionella kommunalskatten som är hård mot de människor som har lägre inkomster.

Tänker man denna tanke vidare, kommer man emellertid gärna till uppfattningen att om staten skall ta på sig utgifter som i dag ligger på kommunerna, måste staten ta dessa pengar från något håll. Staten får då vända sig till samma medborgare som betalar kommunalskatten, och eftersom staten inte har någon möjlighet att ta ut dessa pengar via en ökad progressivitet i den direkta beskattningen utan uteslutande och allenast genom en höjd mervärdeskatt, är det ingen som helst skillnad för den enskilde individen, om man finansierar detta genom höjda priser eller genom höjda kommunalskatter. Det har precis samma effekt för den lågavlönade. Det blir möjligen en alldeles extra effekt om han betalar över en höjd indirekt beskattning i stället för via höjda priser. Det ställer nämligen till med en högre grad av oro i hans revansch känslor som löntagare, eftersom levnadskostnadsindex avläser skattechöjningen på prissidan och på mervärdeskattensidan, medan levnadskostnadsindex är oberoende av höjningarna av den direkta kommunalskatten. Men i sak blir resultatet precis detsamma, och även om en kommunalman kan tycka att det är på något sätt trivsammare för honom själv, om finansministern får ta den olust som han som skattebetalare känner än om han som kommunalman skall dela sin pina med honom och också känna olust, så är det för den enskilde medborgaren helt likgiltigt vilken väg man tar pengarna. Jag har många gånger tidigare sagt att finansministern på sätt och vis bär den allmänna oviljan mot höga skatter, alldeles oavsett om det är fråga om mervärdeskatt, statsskatt eller kommunal-

skatt.

Från dessa utgångspunkter har jag faktiskt varje gång sagt mig att vi bör avvakta civilministerns utredning, där han tar upp frågan om kompetensfördelningen i aktiviteter mellan stat och kommun.

En sak måste jag under alla omständigheter hålla på: där beslutförhållningen ligger skall också det ekonomiska ansvaret ligga.

I sista hand är det alltså en fråga om en fördelning av arbetsuppgifterna. Man kan inte gärna ha det på det sättet att den ena parten beslutar om utgifterna och den andra parten har bara att betala dem. Jag är alldeles säker på att man i så fall hamnar galet. Därför har mitt svar varje gång blivit detsamma som det som jag har givit herr Hamrin i dag. Detta är i sista hand ett problem som man inte kommer undan genom att diskutera hur mycket staten skall ta och hur mycket kommunen skall ta. Frågan är i stället: Hur mycket orkar de svenska medborgarna med? Det är precis samma människor som får betala vilken väg man än väljer.

Herr ENGSTRÖM (vpk):

Fru talman! De återkommande interpellationsdebatterna i riksdagen med krav på att regeringen skall ta itu med frågan om ändrad kostnadsfördelning mellan stat och kommun är ju ganska märkliga mot bakgrund av det enhälliga beslut som riksdagen fattade 1969 om att hos regeringen begära en utredning just om detta.

Sedan detta beslut fattades har den kommunala utdebiteringen ökat ytterligare, bl. a. som ett resultat av skärpta kreditrestriktioner, ökad moms och ökade arbetsgivaravgifter. Medelutdebiteringen är nu uppe i 22:54 kronor. Det är inte så många år sedan finansministern förklarade att 20 kronor nog var gränsen för kommunal utdebitering; då borde 22:54 föranleda funderingar på om det inte är dags att ta itu med dessa kostnadsfördelningsfrågor.

Regeringen nöjer sig med att sätta sig över riksdagens beslut. Först tillsattes 1970 en utredning, som i första hand skulle utreda skatteutjämnningen och uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun. Ändrad kostnadsfördelning sköts på en oviss framtid.

Enligt ett interpellationssvar till herr Werner i Tyresö i första kammaren förra våren ansåg finansministern att man inte ens skulle utreda skatteutjämningsfrågorna utan enbart skulle koncentrera sig på frågan om kompensation till kommunerna för skattebortfallet till följd av skattereformen. I sitt svar i dag var finansministern ännu mer knapphändig.

Den fråga som står kvar oförändrad är ändå kostnadsfördelningen. Statsutskottet skrev i sitt utlåtande nr 36 år 1969, vilket låg till grund för riksdagens enhälliga beslut att av regeringen begära en utredning, följande:

”Skatteutjämnningen är en fråga som i och för sig inte har något direkt samband med problemet om hur de totala kostnaderna för samhällsverksamheten skall fördelas mellan stat och kommun.”

Detsamma kan naturligtvis sägas om kompensationen till kommunerna för skattebortfallet med anledning av skattereformen. Den har inte heller något att göra med frågan hur de totala kostnaderna skall fördelas.

Nr 38

Tisdagen den
9 mars 1971

*Ang. tidpunkten
för behandling av
frågan om kost-
nadsfördelningen
mellan stat och
kommun*

Tisdagen den
9 mars 1971

*Ang. tidpunkten
för behandling av
frågan om kost-
nadsfördelningen
mellan stat och
kommun*

Finansministern säger nu att staten inte kan öka den proportionella skatten. Det är möjligt att man inte kan göra så förfärligt mycket till på detta område, och den enda lösning som finansministern då anvisar är en ökning av mervärdeskatten för att minska den kommunala skattebördan. Man kan hålla med om att det inte är någon lösning. Huvudfrågan är ändå hur man skall omfördela kostnaderna.

Jag behöver inte upprepa argumentet beträffande kommunalskattens orättvisa verkningar. Den drabbar hårdast låg- och mellanlönegrupperna och är i princip lika orättvis som moms. Vill man med skattepolitiken som medel åstadkomma en utjämning är en ändrad kostnadsfördelning mellan stat och kommun ofrånkomlig.

Här kommer man alltså över till det som finansministern inte gärna vill tala om. Staten har ju, till skillnad från kommunerna, möjligheter att ta in andra skatter, bl. a. genom en skärpning av beskattningen på bolagsvinster, stora förmögenheter, arv och andra kapitalinkomster.

Hela den socialdemokratiska jämlikhetspropagandan om en utjämning främst på den offentliga sektorn förblir falsk och omöjlig om inte regeringen angriper detta grundläggande fördelningsproblem också när det gäller skattepolitikens utformning.

Kommunerna och landstingen har heller inga möjligheter att skaffa nya inkomstkällor — sådana möjligheter har bara staten. Höjda kommunalskatter och avgifter är de medel som står till buds.

Kommunerna är enligt lag förbjudna att bedriva vinstgivande verksamhet. En kommunal driftbudget består till ca 70 procent av löner. De övriga 30 procenten av driftbudgeten läggs också på utgifter som inte ger någon vinst.

När det gäller kapitalbudgeten används naturligtvis pengarna till nyinvesteringar i byggobjekt och andra anläggningar. Men det karakteristiska här är ju att vinsterna på byggnation och anläggningsarbeten i huvudsak tillfaller det privata näringslivet, som svarar för 90—95 procent av byggandet i kommunerna.

En utjämning måste alltså ske genom att hela fördelningspolitiken också när det gäller skatterna sätts in i ett vidare sammanhang och återförs till de vinster som man hämtar inom den privata sektorn — den enda sektor där vinster skapas i ett kapitalistiskt samhälle.

Det här med kostnadsfördelningen och kommunalskatterna är ju ett låglöneproblem i dubbel bemärkelse. Dels har kommunerna de kanske största låglönegrupperna på grund av den kommunala utdebiteringen, som gör att man alltid är restriktiv i lönerörelserna, dels drabbar den höga kommunalskatten låglönegrupperna hårdast.

Det kan naturligtvis finnas detaljer i uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun som behöver ses över. Men när det gäller de stora och tunga posterna, t. ex. skolväsendet, är det helt klart att den kommunala expansionen på detta område och de ökade kommunala utgifterna för skolväsendet är ett resultat av statsmakternas beslut.

Jag skall inte gå in närmare på inom vilka områden ett statligt övertagande av kommunernas kostnader är mest aktuellt. Det får vi tillfälle att återkomma till i ett senare sammanhang, då riksdagen får ta ställning till en vpk-motion med krav på kompensation till kommuner

och landsting för de ökade utgifter, som föranletts bl. a. av höjningarna av mervärdeskatten, och på befrielse för kommunerna från den allmänna arbetsgivaravgiften. Där krävs vidare en ändring av kostnadsfördelningen i första hand i fråga om skolan, barnstugeverksamheten, pensionärernas bostadstillägg samt sjuk- och hälsovården.

Låt mig avslutningsvis bara nämna finansministerns och regeringens nonchalans mot krav som framförts av Kommunförbundet, bl. a. av dess förra kongress och vid en uppvaktning från Kommunförbundets styrelse.

Kommunförbundets länsavdelning i Stockholms län har nu biträtt en motion till Kommunförbundets kommande kongress, väckt av den kommun som jag själv representerar. I motionen sägs bl. a.: "Det är uppenbart att denna höjning icke kan fortgå länge till utan att kommunerna i en nära framtid når det maximum, som går att ta ut genom den kommunala utdebiteringen i dess nuvarande form. Med hänsyn härtill är det nödvändigt att Kungl. Maj:t utan uppskov utreder och lämnar förslag på vilket sätt en omfördelning av kostnaderna mellan stat och kommun kan ske. Därvid bör kostnaderna för arbetsgivaravgifter, kommunala bostadstillägg, skolväsende och barnstugor i främsta rummet beaktas."

Det är min förhoppning att också Kommunförbundets kongress skall instämna i detta krav från den största länsavdelningen.

Finansministern säger i dag att han inte har ändrat uppfattning. Det finns väl anledning att återigen upprepa att man kan lösa dessa frågor på det viset att man äntligen angriper de stora kapitalvinsterna och därigenom åstadkommer en lättnad av den kommunala skattebördan. Finansministern brukar ju inte ha mycket till övers för opinioner som företräds av folk med skägg och utan slips. Kanske kan ytterligare opinionsyttringar från litet mer traditionellt klädda och härvårdade företrädare för en bred opinion i kommunerna övertyga finansministern om att man inte kan vänta med den här omfördelningen till nästa årtionde.

Herr HAMRIN (fp):

Fru talman! Jag har full förståelse för finansministerns svårigheter då det gäller att få debet och kredit att gå ihop på den statliga sidan, och jag kan acceptera det resonemang som han för: skall vi ta in mer i skatt på den statliga sidan, torde det inte kunna bli i form av direkt skatt -- och har alltså inte den effekt som jag påtalade -- utan i så fall genom moms.

Jag kan emellertid trösta finansministern med att påpeka att det inte är enbart finansministern som kritiseras när kommuner och landsting tvingas att höja sina skatter. Det kommunala sambandet fungerar faktiskt så, att det i stor utsträckning blir de kommunala förtroendemännen som får ta den kritiken. Det tycker jag är riktigt i den mån man förfar tokigt på ett eller annat sätt.

Men jag vill ännu en gång understryka att när kommunerna skall finansiera sina utgifter, finns det ingen annan möjlighet än att höja skatten. Vi kan se på lånemarknaden. Kommunernas andel i lånevolymer var 15 procent 1960 och 7,2 procent 1969. Under det att statens och

kommunernas andel 1960 var lika, alltså 15 procent, hade staten 1969 drygt 20 procent. Detta innebär att inte heller lånemarknaden längre står kommunerna till buds i samma utsträckning. Då blir följden, som jag tidigare sade, att skatterna rakar i höjden.

Det är klart att utgifter skall finansieras. I det läge som vi nu har på den kommunala sidan — jag tänker fortfarande i första hand på landstingssidan — kan vi kanske genom att rationalisera eller bygga ut den öppna vården i stället för den slutna hålla sjukvårdskostnaderna inom rimliga gränser. Men vi har fått överta en mentalsjukvård, herr finansminister, som fordrar insatser av stora mått för att den skall kunna svara mot de anspråk som landstingen ställer på sina vårdinrättningar. Vid de förhandlingar, som väl i mitten på 1971 kommer att tas upp på nytt mellan landsting och stat, hoppas jag att finansministern i varje fall har förståelse för de synpunkterna.

Jag nämnde också omsorgsstyrelsen, ett område som kommer att kräva stora utgifter för landstingen, då det gäller att med all rätt ta hand om de handikappade och de mentalt störda, som behöver omsorg.

Såvitt jag kan se står vi inför mycket svåra problem i fråga om de kommunala skatterna redan under de närmaste åren — inte först i slutet på 1970-talet. Den nuvarande utvecklingskurvan kan man helt enkelt inte dra ut till slutet på 1970-talet, ty då kommer vi i en situation som är alldeles orimlig att tänka sig. Det är de närmaste åren som det är angelägnast att komma till rätta med; det gäller inte den tidpunkt då vi får fram arbetsfördelningen mellan stat och kommun.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Föredrogs och hänvisades Kungl. Maj:ts propositioner
nr 22 till socialförsäkringsutskottet,
nr 23 till socialutskottet och
nr 26 till utrikesutskottet.

§ 5 Föredrogs, men bordlades åter konstitutionsutskottets betänkanden nr 17–19, lagutskottets betänkanden nr 1–4, utrikesutskottets betänkande nr 1, socialförsäkringsutskottets betänkanden nr 4–7, jordbruksutskottets betänkanden nr 7–11, näringsutskottets betänkande nr 2 och civilutskottets betänkande nr 7.

§ 6 Interpellation nr 71 om större anslag till statens vägverk för att öka trafiksäkerheten

Ordet lämnades på begäran till
Herr PERSSON i Heden (c), som yttrade:

Fru talman! Den ständigt stigande olyckskurvan på våra vägar borde vara ett allvarligt observandum för regeringen att ompröva föreliggande anslagsäskanden för byggande och underhåll av vägar, i synnerhet sådana vägar vilkas standard är av den beskaffenheten att de utgör trafikfällor. Tyvärr är många vägar i landet i sådant skick att de utgör verkliga

trafikfaror. Enbart i Älvsborgs län inträffade under fjolåret 1 141 personskadur i samband med trafikolyckur varav 63 med dödlig utgång. Tendensen är likartad i hela landet.

Trafikintensiteten ökar, såväl vad gäller person- som lastbilstrafiken. Från organisationer för främjande av trafiksäkerhet påtalas med skärpa vägaras bristfällighet. Det mest verksamma medlet i kampen mot trafikolyckur torde vara en förbättrad vägstandard genom borttagande av allvarliga trafikfallur på såväl riksvägar som länsvägar och mindre vägar.

Det torde sälunda bli nödvändigt med en annan vägpolitik än den nu gällande. Trots ökade intäkter i form av skatt från bilismen har kraftiga nedskärningar av gjorda anslagsäskanden skett. Omkring en miljard kronur av bilskattemedel kommer inte vägaras till godo utan används i stället till andra ändamål. Om något mindre av bilskattemedlen överfördes till budgetregleringsfonden än vad som nu sker och i stället användes för avhjälpande av de värsta trafikfallurorna skulle mycket vara vunnet. Det fordras krafttag i kampen mot de ständigt stigande trafikolyckurorna.

Med hänvisning till vad som anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr kommunikationsministern få framställa följande fråga:

Är statsrådet villig att, på grund av den stegrade olycksfrekvensen i trafiken, förordna om att ökade medel ställes till vägverkets förfogande för att öka trafiksäkerheten?

Denna anhållan bordlades.

§ 7 Interpellation nr 72 om förbättring av trafikförhållandena i Älvsborgs län

Ordet lämnades på begäran till

Fröken PEHRSSON (c), som yttrade:

Fru talman! En av förutsättningarna för att samhället skall utvecklas är att goda kommunikationsförhållanden råder. Alla delar av landet måste ha ett väl utbyggt trafiknät för att sysselsättningsmöjligheter skall kunna beredas i de olika regionerna. Trafikpolitiken måste användas som ett instrument i lokaliserings- och regionalpolitiken.

Näringslivet i Sjuhäradsbygden präglas i hög grad av textil- och konfektionsindustrierna. För att dessa skall kunna klara sig i den hårda internationella konkurrensen är det av stor betydelse att de har tillgång till en väl fungerande transportapparat. En sådan är också en förutsättning för att näringslivet i denna del av landet skall få den differentiering som är nödvändig för en framtida positiv befolknings- och näringsutveckling. En ökning av väginvesteringarna framstår därför såsom nödvändig. Dessutom är det angeläget att de möjligheter som järnvägaras erbjuder i fråga om trafikservice tillvaratas och att de bebådade indragningarna av vissa bandelar sälunda inte kommer till stånd.

TEKO-utredningen framhåller i sitt betänkande TEKO-industrierna inför 70-talet (SOU 1970:59) nödvändigheten av att ett långtgående och effektivt program för lokalisering av tillväxtindustrier till Boråsregionen

upprättas. Bland frågor som bör behandlas i ett sådant program nämner utredningen en prioritering av vägbyggandet mellan Göteborg, Borås och Mark. Detta ger en naturlig uppföljning av de fördelar för industrin i Boråsregionen som skapas av den nya storflygplatsen i Härryda, anför utredningen. Det finns anledning instämma i den bedömning som utredningen gör i detta avseende. Dessutom måste emellertid understrykas angelägenheten av att en förstärkning kommer till stånd också av vägnätet i de östra och södra delarna av Sjuhäradsbygden. Enligt flerårsplanen för väginvesteringar för åren 1970–1974 kommer en väsentlig nedskärning att ske i fråga om byggandet av länsvägar i ett flertal län. I Älvsborgs län blir denna nedskärning särskilt kännbar. 1970 beräknas byggandet av länsvägar i länet till 13,9 miljoner kronor medan för 1974 blott två miljoner kronor skulle disponeras för detta ändamål. Med en sådan minskning i vägbyggandet blir den nödvändiga näringslivsutbyggnaden inte möjlig. Länsvägsbyggandet bör därför hållas på hittillsvarande nivå.

Med hänvisning till det anförda anhåller jag om kammarens medgivande att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande fråga:

Är statsrådet beredd medverka till att sådana trafikförhållanden åstadkommes i Älvsborgs län att en positiv befolknings- och näringslivsutveckling i länets olika delar främjas?

Denna anhållan bordlades.

§ 8 Anmäldes och bordlades motionen nr 1221 av herrar *Möller* i Göteborg och *Romanus* i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 15 med förslag till lag om förbud mot otillbörliga avtalsvillkor, m. m.

§ 9 Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades att följande enkla frågor framställdes, nämligen

den 8 mars av

Nr 116 Herr *Lorentzon* (vpk) till herr kommunikationsministern angående öppethållandet av skogsvägar för vilka statsbidrag utgår:

Har statsrådet uppmärksammat att med statsbidragsgivning förbundna villkor att hålla skogsvägar öppna ej synes ha avsedd effekt och är statsrådet i detta läge beredd att ta initiativ till införandet av lagfäst skyldighet att öppethålla sådana vägar för allmänt utnyttjande?

Nr 117 Fru *Marklund* (vpk) till herr socialministern om svenskt initiativ för medlemskap i Världshälsoorganisationen (WHO) för vissa stater:

Vill statsrådet tillmäta ett likaberättigat medarbetar- och medlemskap i Världshälsoorganisationen (WHO) sådan betydelse, att lämpligt svenskt initiativ tages i syfte att sådana länder, som hittills inte vunnit inträde i denna organisation – bl. a. DDR, Demokratiska Republiken Vietnam, Folkrepubliken Kina samt Folkrepubliken Korea – kan erhålla sådant medlemskap?

Nr 118 Herr *Helén* (fp) till herr statsministern om meddelande till riksdagen enligt § 56 riksdagsordningen angående den aktuella situationen i Statsföretag AB, m. m.:

Är regeringen villig att snabbt lämna ett meddelande till riksdagen enligt § 56 § riksdagsordningen

dels angående de förhållanden som lett till den aktuella situationen i Statsföretag AB och dess dotterföretag samt de åtgärder regeringen vidtagit i dessa sammanhang

dels om de principiella synpunkter regeringen mot denna bakgrund vill anföra på den statliga företagsamheten?

Nr 38

Tisdagen den
9 mars 1971

---

den 9 mars av

Nr 119 Herr *Richardson* (fp) till herr utbildningsministern om publicering av yttranden över betänkande av kompetensutredningen:

Är utbildningsministern beredd att låta publicera ett representativt urval remissyttranden över kompetensutredningens betänkande "Vägar till högre utbildning I" (SOU 1970:21)?

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 16.37.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert